

Asia: VN/24815/2024

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevasta yritysten huolellisuusvelvoitteesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne soveltamisalaa ja määritelmiä koskevista ehdotuksista (lain 1 luku)

Ei lausuttavaa

Lausuntonne huolellisuusvelvoitteen sisältöä koskevista ehdotuksista (lain 2 luku)

Ei lausuttavaa

Lausuntonne yritykselle tehtäviä valituksia ja ilmoituksia koskevista ehdotuksista (lain 3 luku)

Ei lausuttavaa

Lausuntonne valvontaa ja seuraamuksia koskevista ehdotuksista (lain 4 luku)

Ei lausuttavaa

Lausuntonne vahingonkorvausta koskevista ehdotuksista (lain 5 luku)

Ehdotuksen 78 §:n 2 momentissa on säädetty vanhentumisen alkavan siitä, kun vahinkoa kärsinyt on saanut tietää tai sen olisi pitänyt tietää 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden rikkomisesta, vahingosta ja siitä vastuussa olevasta. Samassa momentissa on säädetty, että vanhentumisajan alkamisesta säädetään velan vanhentumisesta annetussa laissa (728/2003). Säännös on vanhentumisen alkamisen osalta sisäisesti ristiriitainen ja sitä olisi aiheellista selventää tai muokata.

Pykälän säännös mahdollistaa vanhentumisen katkaisemisen myös vapaamuotoisille katkaisutoimilla. Tämä saattaa johtaa tilanteisiin, jossa vahingonkorvauskanne nostetaan vasta huomattavan pitkän ajan kuluttua vahingon tapahtumisesta ja selviämisestä. Vanhojen asioiden käsittely oikeudessa aiheuttaa osapuolille todisteluongelmia myös ehdotetun lain 39 §:n mukainen tietojen säilytysaika huomioiden. Direktiivin mukainen vähintään viiden vuoden vanhentumisaika koskee vahingonkorvauskanteiden nostamista eli oikeudellisia katkaisutoimia. Käräjäoikeus esittää

harkittavaksi sitä, tulisiko myös kansallisessa laissa edellyttää, että vanhentuminen katkaistaan nostamalla kanne.

Ehdotuksen 79 §:ssä viitataan todistelusta annettavan määräyksen osalta oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 40 §:ään ja säädetään tämän jälkeen lisäedellytyksiä sille, mitä seikkoja määräyksen oikeasuhtaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon.

Käräjäoikeus pitää tarpeettomana säätää erikseen määräyksen oikeasuhtaisuutta arvioitaessa huomioitavista seikoista, koska samat seikat voidaan jo nykyisellään huomioida oikeudenkäymiskaaren perusteella. Käräjäoikeus viittaa näiltä osin säännöksiin, jotka on tuotu esiin esityksen sivuilla 33–34 (oikeudenkäymiskaari 17 luvun 8 §, 9 §, 19 §, 38 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 momentti ja laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa). Lisäksi todistelun esittämistä koskeviin määräyksiin liittyvää harkintaa on selvennetty oikeuskäytännössä (muun muassa KKO 2019:7). Lisäedellytysten säätäminen voisi johtaa erilaiseen käytäntöön yksittäisen asiaryhmän todistelua koskevissa määräyksissä, mitä ei voida pitää perusteltuna.

Lausuntonne muista ehdotuksista (erinäiset säännökset, liitelait)

Ei lausuttavaa

Lausuntonne ehdotuksen vaikutusten arvioinnista (erityisesti millaisia vaikutuksia näette ehdotuksella olevan ja onko ehdotuksella muita kuin luonnoksessa tunnistettuja vaikutuksia, mitä)

Ei lausuttavaa

Lausuntonne ehdotuksen säätämjärjestystä koskevista perusteluista

Ei lausuttavaa

Muut huomionne ehdotuksesta

Ei lausuttavaa

Pakkala Sirpa
Helsingin käräjäoikeus

Jokela Henna
Helsingin käräjäoikeus - Lausunnon valmistellut käräjätuomari Ville Walta